

Repartidors i repartidores de plataforma digital

Condicions laborals, necessitats, demandes i perspectives

1. Objectiu de la recerca

Aquest estudi té com a objectiu conèixer la situació laboral de les persones que treballen com a repartidores de plataformes digitals com Glovo, Deliveroo i Uber Eats utilitzant moto o bicicleta, així com les seves necessitats, les seves demandes i les seves perspectives de futur.

2. Plantejament general

Aquest estudi s'emmarca dins del projecte estratègic "Lluita contra la precarietat" de CCOO de Catalunya pactat al darrer congrés, que ha establert com una de les seves prioritats organitzar tots els col·lectius i els sectors que pateixen la precarietat i la pobresa laboral. Des de CCOO de Catalunya hem realitzat una sèrie d'accions adreçades a treballadors i treballadores de repartiment de plataformes digitals, entre les quals hi ha les accions formatives sobre drets laborals, normativa i seguretat viària, salut laboral, estrangeria i reparació i manteniment de bicicletes. És fruit d'aquesta interacció entre el sindicat i les persones treballadores i de l'interès de totes dues parts per visibilitzar la situació d'explotació en aquest sector laboral, que neix la idea de realitzar aquesta recerca qualitativa basada en 18 entrevistes en profunditat realitzades a treballadors i treballadores de plataformes digitals.

3. Condicions laborals

3.1. Llargues jornades de dedicació a l'empresa de plataforma cobrant només per comanda entregada

Les treballadores i treballadors ens expliquen que la seva feina suposa una alta dedicació en temps per a un guany econòmic molt baix per a la majoria de les persones que exerceixen aquesta feina, especialment aquelles que treballen amb el compte llogat a una altra persona i que ho fan amb bicicleta. Aquesta situació està empitjorant, atès que les tarifes que paguen les empreses s'han anat reduint en els darrers temps, especialment en el cas de Glovo. El pitjor, des del punt de vista de la retribució per hora treballada, és que el temps que hi dedica la persona no es tradueix necessàriament en ingressos, ja que cobren per comanda entregada i la persona ha d'estar disponible cercant comandes fins que n'aconsegueix una, la qual cosa acaba repercutint en conciliar la vida familiar amb el treball de repartiment.

"Para hacer pedidos, es estar ahí pasando horas. La única condición para quien no tiene puntos es estar pendiente y pasando horas. Todo el día ahí como un esclavo." (EC2)

"Uy, yo no sé, todo el día. Todo el día, como un poco hipnotizado [???] mirando la aplicación a ver si puedo tener una hora y trabajar." (EC3)

3.2. Estrès constant

Els treballadors i els treballadores pateixen una situació d'estrès constant a conseqüència de l'organització del treball, una combinació de factors de pressió que recauen sobre la persona i que podem resumir de la manera següent:

- El neguit d'aconseguir serveis.
- La pressió per part de la plataforma, que imposa obligacions de temps i d'activitat.
- La pressió de ser ben puntuat pel client o clienta o, si més no, no tenir males puntuacions, que reduïrien la possibilitat d'obtenir serveis i, per tant, ingressos.
- A tot això cal afegir, segons el relat majoritari, un suport baix o nul en cas d'incidència en general i, en el cas de qui té un compte llogat, la pressió afegida de la persona propietària del compte.

Aquests factors de pressió són el producte d'un model de negoci que busca combinar el control màxim sobre l'activitat amb la mínima responsabilitat per part de la plataforma sobre qui porta a terme aquesta activitat.

3.3. Desempament en cas d'accidents.

El risc d'accidents en aquest sector laboral és força elevat i alguns d'ells fins i tot han estat accidents mortals. La resposta de les empreses de plataforma és la desvinculació total, argumentant que no existeix una relació laboral, la qual cosa contrasta amb sentència del Tribunal Suprem (STS 2924/2020) que declara com a laboral la relació entre un repartidor i l'empresa de plataforma Glovo.

“Creo que es uno de los trabajos más peligrosos, creo, porque tú andas en medio de coches, de buses, de taxis. Los taxis a veces no te respetan.” (ED2)

“Choque frontal contra otros carros, accidentes que se le rompe un caucho y se han caído. Pero el más grave que le estoy diciendo fue el choque de un compañero de nosotros, de Deliveroo —estuvo en coma y todo—, pasó en Aragón con Meridiana y estuvo grave, estuvo grave. Gracias a Dios, está bien ya. Pero la plataforma no tuvo ningún tipo de respuesta por él, nada, o sea...” (EC6)

3.4. Assetjament sexual

Es constata, a la llum de les entrevistes, que les dones tenen dificultats i problemàtiques afegides pel fet de ser dones. S'han relatat casos d'assetjament sexual i d'inseguretat (robatoris) que les fan limitar la seva activitat a segons quines hores i zones urbanes. A més, l'organització de la feina i el funcionament de la plataforma fan que les dones estiguin exposades a situacions de risc, com per exemple, que la persona que fa la comanda sap que qui l'hi porta és una dona i no un home perquè ha pogut veure la seva fotografia a través de la plataforma. És així com hi han hagut situacions de trobar-se el client despulpat al moment de fer l'entrega de la comanda.

“Eres muy guapa, dame tu número, por favor”, que no sé qué... Como le salí con cuatro patadas al chico y le digo ‘¿Qué te pasa?, a ver, digo, ‘¿De qué vas?’ O sea, yo soy una trabajadora, yo no soy una mujer de la calle, lo que te quiero decir... Y no sé. Él me puntuó mal. Me puntuó mal, puso una carita mala, y que no le había entregado el pedido, que es que

nunca llegué, que no sé qué, que tal y lo cual, mil cosas. Y me fueron a bajar la puntuación, segundo me cerraron la cuenta por tres días y no pude trabajar por tres días.” (EC7)

4. Accions des de Comissions Obreres de Catalunya

No podem permetre que empreses que es presenten com a innovadores i d'economia col·laborativa acumulin guanys traslladant les obligacions laborals i el risc als mateixos treballadors i treballadores.

Així mateix, defensem que la tecnologia s'ha de posar a disposició de les persones i ha de contribuir a millorar les seves condicions laborals, socials i reduir la xacra de la violència masclista. Per tant, hem de crear mecanismes de governança de la digitalització de l'economia per tal d'aconseguir una transició justa en el trànsit cap a una economia més digitalitzada, amb una forta implantació d'elements com els algorismes i la intel·ligència artificial.

Per aquestes raons valorem de manera positiva l'acord, entre Govern, patronal i sindicats per laboralitzar a les treballadores de repartiment en l'àmbit de plataformes digitals, l'anomenada “Llei Rider”. Tot i això, som conscients que aquesta regulació deixa fora a treballadors i treballadores d'empreses de plataformes multiservei, com és el cas dels de la cura i la neteja, sectors en els quals les plataformes tenen un funcionament, organització i control de la feina molt semblant o igual al de les plataformes de repartiment a domicili, i a on es treballa amb falsa autonomia, dures condicions laborals, manca de drets i explotació laboral. Des del sindicat portem anys denunciant-ho i, per tant, continuarem lluitant per acabar amb els falsos autònoms en l'àmbit del treball i de les plataformes.

Així mateix, demanem una flexibilització de la Llei d'estrangeria que pugui regularitzar a les persones treballadores de plataformes de repartiment a domicili. Les persones en situació administrativa irregular representa a un alt nombre de les persones treballadores. Des del sindicat continuarem informant i acompanyant en la defensa dels seus drets laborals, ja que hi ha molts casos d'explotació laboral que no es denuncien per por.

Igualment, començarem a treballar conjuntament amb la Conselleria de Treball i la Inspecció de Treball de Catalunya per tal que el procés de laboralització es doni respectant els drets de les treballadores. No permetrem que per la porta de darrere les plataformes intentin oferir contractes parcials amb frau constant en la jornada ni acceptarem un format similar al de les càrnies, amb incompliments de la Llei PRL mitjançant falses cooperatives amb falsos autònoms. És una llei que és fruit de la mobilització, i per tant, exigim a les empreses del sector a què assumeixin la seva funció com a agent social, amb la responsabilitat cap a la societat i els treballadors i treballadores que això implica, i que el procés de laboralitat no es torni una cerca constant de vies per fugir del dret del treball.

Per tant, hem de visibilitzar aquestes situacions de gran precarietat i abús de poder per part d'empreses de plataformes i fer-li front de manera conjunta per millorar les condicions laborals de les persones treballadores.